

ערב ראש השנה

שליטי"א Reviewed by Rav Moshe Heinemann

Written by Shalom Aryeh Greenfield

ערב ראש on מתיר נדר¹ for every man above 13 years old¹ to be נהג We are התרת נדרים השנה.

- **Qualifications of a דיין for התרת נדרים:** The דיינים should be at least a year or two older than מצוה², understand the difference between a פתח or חרטה³, and understand a סברא when explained to them⁴. The דיינים may be related to each other and to the person who wants to be מתיר נדר⁵.
- **Having a שליח go to the דיינים:** A person who wants התרת נדרים must go to the דיינים. It does not work to ask through a שליח⁶. The only exception is for a husband on behalf of his wife⁷. As such, some are נהג before⁸ saying שמעו נא דיינים מומחים, to ask the דיינים to also be מתיר any נדרים that his wife may have⁹. The דיינים respond, "הכל מותרים לכם, הכל מותרים לכם, הכל מותרים לכם".
 - **does not work remotely;** The person being מתיר נדר must be close enough for the דיינים to hear him¹⁰.
- **The paragraph said by the דיינים:** At the beginning of the paragraph they say כן? יהיו without the word יהיו¹¹. At the end of the paragraph they say יהיו? כן. If the דיינים did say the word יהיו? the התרת נדרים still works¹².

ברכת הבנים: Some are נהג to give their children a ברכה on ראש השנה. They say the ברכות of כהנים¹³. If a child is unable to come to receive the ברכות in person, the parent may give the ברכה remotely¹⁴. If the child is able to come, he should¹⁵.

¹ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליטי"א שאפילו מופלא סמוך לאיש אינו צריך להתיר. ועיי ריטב"א נדה מו: ד"ה מר סבר ובמל"מ פי' יהיו מהלי מאכ"א הלי כ"ז.

² פתחי תשובה יו"ד סי' רכ"ח ס"ק ב'

³ A פתח is when one finds it difficult to keep his נדר because of a reason which he had not anticipated. A חרטה is when one had anticipated the difficulty, but thought that he would nonetheless be able to keep his נדר but now realizes that it is too hard.

⁴ שו"ע יו"ד סי' רכ"ח סעיף א'

⁵ שו"ע יו"ד סי' רכ"ח סעיף ג'

⁶ שו"ע יו"ד סי' רכ"ח סעיף ט"ז

⁷ שו"ע יו"ד סי' רל"ד סעיף נ"ו This is specifically to דיינים who are already gathered

⁸ שמעו נא דיינים מומחים He can also ask after saying the paragraph of

⁹ שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליטי"א שכו נהגו בליקווד כשהיה בימי הרב אהרן קוטלר זצ"ל

¹⁰ עיי שו"ע יו"ד סי' רכ"ח סעיף ט"ז

¹¹ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליטי"א בשם רבו הרה"י הרב אהרן קוטלר זצ"ל

¹² כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליטי"א שכן נהגו

¹³ אלף המגן סי' תרי"ט ס"ק ז'

¹⁴ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליטי"א כמו שמצינו שהכהנים מברכין לעם שבשדות שאנוסין ואינם יכולים לבה (שו"ע או"ח סי' קכ"ח סעיף כ"ד)

¹⁵ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליטי"א כמו שמצינו בכל התורה שהיה המתברך לפני המברך כגון ויחי מ"ט: ח' - "קחם נא אלי ואברכם". ועיי באלף המגן סי' תרי"ט ס"ק ד' בשם ספרי הקדש.

Giving blood: One may donate blood or be tested for antibodies on ערב ראש השנה. This is unlike ערב פסח, ערב שבעות and ערב שבויות when one may not do so¹⁶.

טבילה: Some are נוהג for men over 17 מצוה to be טובל on ערב ראש השנה¹⁸.

- One may not be טובל at the same time as his father, step father, father-in-law, wife's brother, or his sister's husband¹⁹.
- One who is נוהג to go to the מקוה every year on ערב ראש השנה but feels that this year it is a סכנה for him to go does not need to go. If he wants to instead do הטלת תשעה קבין²⁰ he can have someone pour a bucket of at least three and a half gallons of water on him.

Lighting candles:

- **ערב יום טוב:** If the first day of ראש השנה is שבת, a woman lights candles on ערב ראש השנה just as she does on ערב יום טוב – making the ברכות before lighting the candles. If the first day is שבת she lights before saying the ברכות. The woman first says the ברכה of יום טוב (שַׁבַּת וְשָׁל) לְהַדְלִיק נֵר שָׁל. Then, she says the ברכה of שְׁהֶחְיֵנוּ even if she will later be saying קידוש for herself²¹. If a man is lighting, he waits to be יוצא the ברכה of שְׁהֶחְיֵנוּ until קידוש even if he will not be saying his own קידוש.
 - **הדלקת נרות at שְׁהֶחְיֵנוּ:** When saying שְׁהֶחְיֵנוּ on the second night, the woman should wear a new article of clothing or look at a new fruit²².
- **Yom Tov candle:** Some light a 26 hour candle to have a flame available on יום טוב. They use this flame to light the נרות יום טוב after צאת הכוכבים on the second night of יום טוב. This is not a מנהג, just a practicality. If one has a flame available on his stove, this is not necessary.
- **Not making early יום טוב:** We are נוהג not to make early יום טוב for ראש השנה as we do not want to bring the דין early²³. We are also נוהג not to make early יום טוב for the second day of ראש השנה even if the first day of ראש השנה is not שבת²⁴.

¹⁶ כך שמעתי מו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א ועיי' שו"ע או"ח סי' תס"ח סעיף י'

¹⁷ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א שאין כדאי להביאם מקודם בר מצוה

¹⁸ רמ"א או"ח סי' תקפ"א סעיף ד' ומטה אפרים סי' תקפ"א סעיף נ"ג

¹⁹ רמ"א אבן העזר סי' כ"ג סעיף ו' עם הנושא כלים ועיי' רמ"א יו"ד סי' רמ"ב סעיף ט"ז

²⁰ מ"ב סי' תקפ"א ס"ק כ"ו

²¹ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א שכן נהגו

²² שו"ע או"ח סי' רכ"ה סעיף ג'

²³ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א. וביאר דא"ע"ג שכבר קבלנו את היו"ט משקיעת החמה או קודם לכן, ב"ד של מעלה אינו יושב בדין עד שבי"ד של מטה יושב בדין. וישיבת הדין של מטה לא הוי עד שמתפללים. ועיין ת' מהרי"ל סי' ל"ג "...שלא יוסיפו מחול על הקדש בהאי יו"ט משום דיומא דדינא הוא, וכמדומה שכן הורה ... ועל טעם זה תמהתי דהא כבר קדשוהו בתפילה? ושמא כו"י ועיי' מ"א סי' תקפ"א סק"י שחולק על זה. ועיי' בסי' ישראל והזמנים סי' נ"א אות א' שהאריך בזה.

²⁴ לבוש ססי' תפ"ח שחוששים שמא יעשה מלאכה ליום שני קודם הלילה וכן במטה אפרים סי' תקצ"ט סעיף ב'